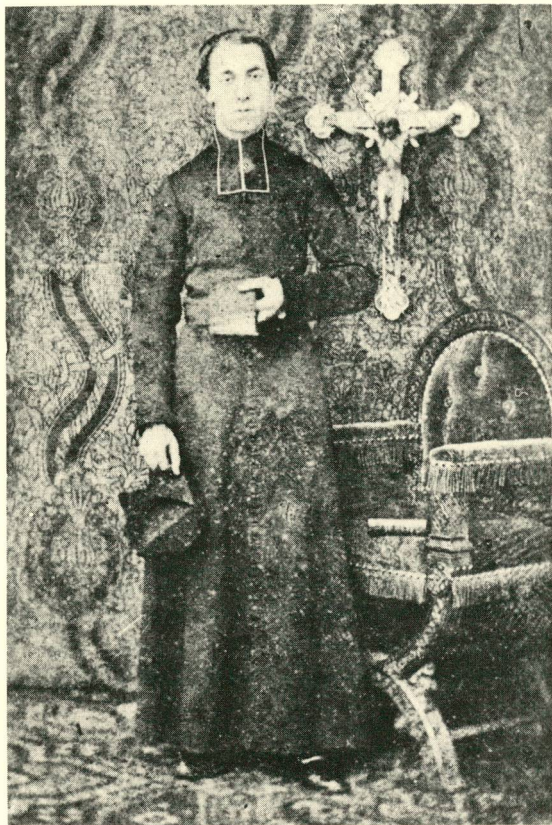

DUCLOS, Adolf Juliaan, Westvlaams priester, oudheidkundige, folklorist, publicist (Brugge 31 augustus 1841 - Brugge 6 maart 1925).

Aan het Sint-Lodewijkscollege te Brugge, waar hij enkele jaren onderwijs in de humaniora genoot, waren de lessen van L. de Bo voor zijn latere oriëntatie van groot belang. Van 1861 af studeerde hij wijsbegeerte te Roeselare, waar de herinnering aan Guido Gezelle nog zeer levendig was, en tijdens zijn studie in de theologie te Brugge had hij met de dichter persoonlijk contact, wat hem in hoge mate beïnvloedde. Tot priester gewijd op 10 juni 1865, werd hij in september van dat jaar leraar aan de normaalschool te Torhout, maar op 27 juni 1868 reeds kwam hij als „bewaarder der H. Relikwieën” naar Brugge terug. Deze functie bracht hem ertoe zich met de levens of de legenden van de Vlaamse heiligen bezig te houden. Dank zij de voor hem gunstige omstandigheden in het bisdom en zijn verblijf in een historisch rijke stad, was hij weldra op vele terreinen actief. In de geest van de neogotische beweging, die door baron Béthune met succes gepropageerd werd, spande hij zich in voor behoud en herstel van het oude Brugge en van de kerkelijke gebouwen van het bisdom. Hij publiceerde in Rond den Heerd en nam dit tijdschrift in 1871 van Gezelle over, toen de dichter het werk niet meer aankon; jarenlang zou hij in dit blad en in andere periodieken ijveren voor alle

zaken die hem dierbaar waren, van monumentenzorg, taalzuivering en verdediging van het Westvlaams, de organisatie van allerhande feesten, optochten en processies (Blindekensprocessie van 1875 af, Guldensporenviering te Kortrijk in 1880 en 1902, Karel de Goede-feesten in 1884, Groeningefeesten met optocht en onthullingen van een gedenkteken in 1887 enz.) tot vernederlandsing van de straatnamen en gemeenteraadsvergaderingen en de ontwikkeling van Brugge als zeehaven. Intussen stichtte hij met het oog op de groei van Rond den Heerd de Gilde van Sinte Luitgaarde, richtte te Brugge een afdeling van het Davidsfonds op (1875), organiseerde avondlessen in de Duitse en Engelse taal tijdens de winter 1882-'83, een jaar voordat Gezelle te Kortrijk met zijn Engelse lessen begon.

Zijn werklust en wilskracht stelden Duclos in staat, in het voetspoor van Gezelle en dikwijls puttend uit diens inspiratie, op een dergelijke wijze actief te zijn tijdens de zogenaamde Westvlaamse taalparticularistenstrijd, dat hij gedurende een tijdspanne van bijna twintig jaar (ca. 1870 tot ca. '90) in West-Vlaanderen zeer veel gezag genoot. Dat tenslotte tussen hem en Gezelle en tussen hem en de andere Westvlamingen de vruchtbare samenwerking niet van lange duur was, moet toegeschreven worden aan zijn neiging om de richting van de groeiende beweging met te veel zelfverzekering te willen bepalen. Gezelle zag in de lijnen van wat reeds was en daardoor geïnspireerd de vorm van wat komen moest, terwijl Duclos steeds van tevoren zelf het plan wilde opzetten. Hij deed dit bovendien nog liefst alleen, zodat hij spoedig zijn beste medewerkers verloor (z. West-Vlaanderen).

Op het ogenblik dat Duclos' prestige zeer gedaald was, verliet hij Brugge om pastoor te worden te Pervijze (november 1889); acht jaar later ging hij in dezelfde functie over naar Ieper (juli 1897). Op beide plaatsen maakte hij zich verdienstelijk als oudheidkundige, kerkbouwer en/of als promotor van het Davidsfonds. In 1903 keerde hij als titulaire kanunnik naar Brugge terug (sedert 1884 was hij erekanunnik) en op 10 maart 1906 kreeg hij de onderscheiding van ridder in de Leopoldsorde. Hij trad echter niet meer op de voorgrond zoals vroeger. Toen hij dan in 1911 door een ongelukkige samenloop van omstandigheden niet werd herkozen als afgevaardigde van West-Vlaanderen in het hoofdbestuur van het Davidsfonds, verdween hij zelfs volledig uit de Vlaamse strijd. Alleen zijn in het Frans gestelde bijdragen in het Bulletin de la Commission Royale des Monuments – van deze commissie was hij sedert 1904 briefwisselend lid – zette hij overmoedig voort tot zijn dood op 6 maart 1925.

WERKEN: *Tillo de Saks. Eene westvlaamsche vertellinge* (1871; 1900, derde uitgave); - *De oude kust van Vlaanderen* (1871); - *Jan Breidel en Pieter De Coninck* (1877; 1887, tweede uitgave); - *Onze helden van 1302* (1880; 1902, tweede uitgave); - *Reivaart of de wraak van den Tempelier. Vaderlandsche tafereelen 1319-1322* (1882; 1910, vijfde uitgave; verscheen in *Rond den Heerd*, 1875-1877); - *Two days in Bruges* (1901; 1923, vijfde uitgave); - *Bruges en un jour* (1887; 1920, achttiende uitgave); - *L'art des façades à Bruges* (1902); - *Bruges. Histoire et Souvenirs* (1910).

LITERATUUR: M. English, *Z.E. Kanunnik Duclos*, in *Ons Volk ontwaakt* (22 maart 1925); - P. Allossery, *Kan. Adolf Duclos (1841-1925); met een kijk op den zoogenaamden taalparticularistenstrijd* (1930); - P. Allossery, *Bio-bibliographische inleiding tot De Ring van 't Kerkelijk Jaar* (1933); - M. van

Coppenolle, *Het Westvlaams weekblad „Rond den Heerd“*, in *Jaarboek van de heemkundige kring Maurits Van Coppenolle* (1959, p. 46-83, met een *Bibliografische nota* door H. Stalpaert en bijlagen, p. 84-100); - H. Stalpaert, *Rond den Heerd en de Volkskunde*, in *Biekorf*, jg. 66 (1965, p. 322-360); - D. Callewaert, *Rond den Heerd 1865-1902* (Nederlandse volkskundig bibliografie o.l.v. K.C. Peeters, III, 1966); - G. Gyselen, *Een stoetenboek van kanunnik Adolf Duclos 1887*, in *Album Antoon Viaene* (1970, p. 221-228).

JOZEF BOETS